

Totaluri intermediare

Anatol GOLTEA

EXACT UN AN ÎN URMĂ, AU AVUT LOC ALEGERILE PENTRU AUTORITĂȚILE LOCALE, ÎN CARE TOATE PARTIDELE VEDEAU O REPETIȚIE GENERALĂ ÎNAINTE DE ALEGERILE PARLAMENTARE DIN 2009. ÎN FUNCȚIE DE REZULTATELE DIN ANUL TRECUT, PARTICIPANȚII LA CAMPANIA ELECTORALĂ OBȚINEAU POSIBILITATEA SĂ OPEREREZE ANUMITE CORECȚIUNI, SĂ MODIFICE SAU SĂ PĂSTREZE STRATEGIA ȘI TACTICA COMPORTAMENTULUI SĂU CU SCOPUL ATINGERII UNOR REZULTATE CÎT MAI BUNE LA PRINCIPALELE BĂTĂLII POLITICE DIN PERIOADA POLITICĂ DE PATRU ANI. ACUM, ESTE TOCMAI TIMPUL SĂ FACEM TOTALURILE PRELIMINARE, CA SĂ PROGNOZĂM EVENTUALELE EVENIMENTE PE SCENA POLITICĂ ÎN APROXIMATIV ZECE LUNI CARE AU MAI RĂMAS PÎNĂ LA ALEGERI.

Alegerile pentru autoritățile locale de modelul anului 2007 reprezintă acel caz rar în care rezultatele nu au evidențiat lideri și outsidersi clari. Înainte de scrutin, era un favorit evident – Partidul Comuniștilor (PCRM). Și erau partide de opoziție, inclusiv Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD) și Partidul Liberal, aproape necunoscut.

După alegeri, comuniștii și-au pierdut aspectul de favoriți incontestabili. Chiar dacă ei nu au pierdut alegerile locale, în mod univoc, nu le-au câștigat. Aveau la ce se gândi și trage concluzii. Partidul care pe parcursul a două mandate consecutiv a câștigat alegerile parlamentare, care dispune de posibilități administrative, media și financiare nelimitate ca să nu scape puterea din mâini nici a treia oară.

Partidul Popular Creștin Democrat a avut la alegerile locale o prestație peste așteptările observatorilor politici, dovedind o dată în plus că PPCD și liderul său, Iurie Roșca, știu să depășească situațiile cele mai dificile, păstrându-și electoratul.

Pentru Partidul Liberal aceste alegeri au fost o oră astrală. El a înregistrat al doilea rezultat după numărul de mandate în Consiliul Municipal Chișinău, iar reprezentantul său, Dorin Chirtoacă, a devenit primar de Chișinău. Este un rezultat mai mult decît important pentru o formațiune politică care pînă atunci nu numai că nu a trecut niciodată în Parlament, dar nici măcar nu a avut reprezentanți în autoritățile din teritorii.

Celelalte partide – de orientare social-democrată și liberală într-un sens, au confirmat presupunerile că au un electorat anumit, dar mai au la ce lucra. Și ei au început să lucreze. Ca rezultat – apariția Partidului Liberal Democrat cu liderul carismatic Vlad Filat. Partidul Democrat, care a pierdut o parte din membri și din resursă,

a încercat să compenseze pierderile prin „absorbția” Partidului Social Liberal.

Se știe bine că procesul de edificare partinică și „restructurare” a vieții de partid nu s-a sfîrșit aici. Și în tabăra liberalilor, și la social-democrați continuă negocierile active în privința unirii eforturilor și pregătirii cît mai bune de alegerile parlamentare. Mai înainte, am fi putut să spunem „negocierile de constituire a coalițiilor”, pe cînd acum nu avem prilejul să vorbim astfel.

Partidul Comuniștilor, de guvernămînt, simțind pericolul care vine din partea partidelor mici, care ar putea să acceadă în Parlament, a anulat decizia de reducere a pragului electoral, adoptată după alegerile din 2005. Nu numai că «punctul de promovare» a fost majorat de la patru pînă la șase procente, dar s-a mai interzis și constituirea de blocuri politice. Pe de o parte, aceasta sporește șansele „partidului de guvernămînt”, dar pe de altă parte – impune partidele de opoziție să se unească.

Datorită acestui fapt, nu e exclus că, în timpul apropiat, Partidul Popular Republican, condus de Nicolae Andronic, va adera la Alianța „Moldova Noastră”. Partidul Social Democrat și Partidul Democrat poartă negocieri active. Liberalii caută să se înțeleagă, dar asocierea abia de este posibilă, pentru că ambițiile lui Vlad Filat, Mihai Ghimpu și ale Vitaliei Pavlicenco sînt o barieră considerabilă în procesul de unire a liberalilor într-un singur partid.

Precum și era de așteptat, comuniștii au demarat pregătirile cele mai active de alegeri. În primul rînd, precum s-a menționat mai sus, ei au posibilități nelimitate în toate privințele ca să prelucreze consecvent electoratul. În al doilea rînd, ei au ce pierde (de asemenea, în toate privințele).

Partidul Comuniștilor și-a revenit relativ rapid după șocul

alegerilor pentru autoritățile locale. Chiar dacă nu se poate spune despre înfrîngere în anul 2007, rezultatele scrutinului au fost un șoc pentru comuniști, dar care au servit și ca un doping bun pentru o activitate mai intensă. Acest lucru a devenit evident în luna martie, la congresul ordinar al Partidului Comuniștilor. Anume după congres a urmat schimbarea Guvernului – cu scopul pregătirii cît mai bune de alegerile din 2009.

Pe lîngă remanierele de cadre, s-au produs modificări în strategia și tactica partidului de guvernămînt. Fără să se renunțe formal la obiectivul strategic de integrare europeană, politica externă a fost reorientată iarăși (pentru a cîta oară!) spre Rusia. Autoritățile moldovene au înțeles că pînă la integrarea în UE mai este tot atît de departe ca pînă la Lună, iar alegerile trebuie cîștigate peste un an. Fără să aștepte semnarea unui nou acord politic cu Uniunea Europeană, Președintele Vladimir Voronin și Guvernul nou-vechi poartă negocieri la Bruxelles, dar caută să se înțeleagă și cu Moscova.

Comuniștii au tras învățăminte nu numai din alegerile din anul 2007, dar și din cele din 2005. De fiecare dată, înrăutățirea relațiilor cu Rusia a afectat rezultatele PCRM. Astfel, la alegerile din 2009, comuniștii vor rezolva o sarcină triplă: vor încerca să dovedească Occidentului că nu prea sînt comuniști și pledează pentru integrarea europeană; vor demonstra Rusiei că Moldova vrea să păstreze neutralitatea, nu va adera la NATO și este indiferentă față de Uniunea Europeană; și, în final, va stabili cu toți relații echilibrate și, dacă nu va reuși să obțină asistență, să obțină ca la alegeri forțe din exterior să nu împiedice actuala guvernare. În acest sens, e de așteptat că în viitorul apropiat vor fi întreprinse eforturi pentru îmbunătățirea relațiilor cu Ucraina, și, în măsura posibilităților, cu România.

Autoritățile moldovene mizează foarte mult pe ajutorul Rusiei în rezolvarea problemei transnistrene. Soluționarea acestei probleme ar fi o mișcare electorală extrem de puternică a comuniștilor pe plan de politică internă. Acesta ar putea aduce un plus de dividende, dar și, în anumite împrejurări, ar permite desfășurarea alegerilor înainte de termen, când oponenții încă nu vor fi pregătiți. Dar, după câțiva pași hotărâți și întvederea personală cu oponentul înverșunat, Igor Smirnov, se pare că s-au spulberat ultimele iluzii ale lui Vladimir Voronin privind rezolvarea problemei în termenele trasate de el.

Problema transnistreană acum a trecut iarăși pe planul secund, iar autoritățile caută noi „argumente” pentru alegători. Comuniștii critică activ autoritățile din localitățile în care în 2007 au fost siliți să treacă în opoziție. Ei îi atenționează pe alegători asupra neajunsurilor oponenților politici, sperînd, pentru sine, să corecteze situația în anul 2009.

În paralel, comuniștii clatină coalițiile democratice, constituite în multe raioane, dovedind electoratului că este mai bine să dea preferință unui singur partid puternic decît să mizeze pe capacitatea de cooperare a mai multor forțe. Comuniștii au reușit să realizeze deja acest plan în cîteva raioane. Ultimul lor succes semnificativ este demiterea lui Mihai Ghimpu din funcția de președinte al Consiliului Municipal Chișinău și destrămarea coaliției democratice majoritare.

Nu se știe cu ce se va încheia tot scandalul din Consiliul Municipal, dar este puțin probabil să fie în beneficiul Partidului Liberal, devenit o forță politică serioasă la Chișinău. Avînd în vedere numărul alegătorilor din capitală, comuniștii trebuie să ia măsuri pentru a minimaliza influența primarului Chirtoacă, a lui Mihai Ghimpu și a partidului

« Toate acțiunile partidelor politice în perioada viitoare vor avea un caracter electoral pronunțat. De reușita acestor acțiuni va depinde, în mare măsură, și succesul la alegeri.

Dacă e să credem rezultatelor sondajelor de opinie, care nu merită încredere în Moldova, dar care arată că 42 la sută dintre alegători încă nu s-au determinat cu cine să voteze, pentru politicieni fiecare zi este mai scumpă ca aurul. »

acestora. Președintele Vladimir Voronin a lăsat să se înțeleagă că nu s-ar opune organizării la Chișinău a unui referendum de revocare a lui Dorin Chirtoacă din funcția de primar. Deși, pe de altă parte, el înțelege că un eventual eșec al unui atare plebiscit ar lovi ca un bumerang în Partidul Comuniștilor. Și ar agrava situația și așa de neînvidiat la partidului de guvernămînt la Chișinău înainte de alegerile parlamentare. În plus, există o opinie potrivit căreia orice acțiuni ale comuniștilor împotriva lui Chirtoacă favorizează creșterea ratingului celui din urmă.

Cu carisma care îi este proprie, Vladimir Voronin i-a enumerat deja pe eventualii parteneri din viitoarea coaliție, care ar putea fi constituită după anul 2009. Aceștia sînt Partidul Popular Creștin Democrat și Partidul Democrat, despre care șeful statului a spus că sînt „partide serioase”, care pot fi votate. Nu este tocmai clar cui i-a fost adresat acest apel, întrucît alegătorii lui Voronin vor vota pentru PCRM, iar oponenții lui abia de vor da ascultare acestui sfat.

Este cert că comuniștii vor trebui să formeze coaliții în anul 2009 ca să aleagă Președintele țării și să formeze Guvernul. Viitorii parteneri au fost definiți de pe acum, dar șansele lor de a accede în Parlament mai rămîn încă sub semnul întrebării.

PPCD, care a reîncercat să devină anticomunist după alegerile

din 2007, a renunțat la această intenție. Imediat cum Procuratura Generală a reluat dosarul privind dispariția misterioasă a deputatului Vlad Cubreacov, în anul 2002, PPCD a abandonat cu desăvîrșire criticile la adresa autorităților. Și ancheta a fost înghețată iarăși – pînă la un moment mai potrivit. Se presupune că un atare moment ar putea să survină înainte de alegerile din 2009 (sau după). Dar poate că și nu, totul depinde de comportamentul lui Iurie Roșca și tovarășii lui de partid.

Accederea Partidului Democrat în Parlament, de asemenea, este sub un mare semn de întrebare. Partidul lui Dumitru Diacov a suportat pierderi serioase după plecarea lui Vlad Filat și acum caută să găsească adepți noi. Partidul Democrat ar putea să repete rezultatul din anul 2001, cînd nu i-au ajuns cîteva zecimi de procent ca să ajungă în Legislativ. Cu singura diferență că atunci Partidul Democrat vota pentru ridicarea pragului electoral pînă la șase procente, iar acum – împotriva.

Acum, este evident că în Parlament trec Partidul Comuniștilor și Alianța „Moldova Noastră”. Partidul Liberal Democrat și Partidul Democrat sînt aproape de aceasta. Dar a mai rămas încă destul de mult timp pentru ca distribuția forțelor să se schimbe. Toți au posibilități să-și întărească pozițiile, dar și să le slăbească. ■

Johan MATHISEN, reprezentantul permanent al FMI în Moldova

În ultima vreme, în Moldova a crescut considerabil oferta de bani, iar oferta de mărfuri și servicii rămâne, deocamdată, în urmă. Astfel, este pe deplin logic că Banca Națională, prin acțiunile sale, caută să limiteze masa monetară, astfel ca ea să nu preseze atât de puternic nivelul prețurilor de consum. Noi sperăm că o asemenea situație nu va dura mult și deja în lunile apropiate inflația va începe să scadă. În viziunea mea, costul real al banilor este mult mai mic decât ratele de atragere a banilor de la populație, care se publică cu scopuri de publicitate. Cu atât mai mult cu cât la bănci există diferite condiții pentru plasarea avantajoasă a banilor. Astfel, depozitelor cele mai scumpe le revin doar 10% din resursele pe care băncile le atrag pe piață. Costul total al banilor pentru bancă este determinat de prețul mediu, pe care ea îl plătește pentru toate resursele – capitalul propriu, în care intră beneficiul nerepartizat, banii acționarilor, resursele atrase de peste hotare în cadrul liniilor de credit, precum și depozitele persoanelor fizice și juridice.

Sergiu CHIRCĂ, managerul companiei de consultanță „MS-Capital”

În condițiile dobânzilor actuale la creditele bancare, vor putea să supraviețuiască producătorii orientați spre credite pe termen lung – trei-cinci ani. Pe termen de un an, un producător nu va putea onora un atare credit. Sînt convins că o asemenea situație pe piață este provizorie și băncile care atrag depozite la o dobîndă de 21,5% o fac cu o miză pe șase luni, cel mult, un an. Ele pot fi înțelese: pe piață există cerere pentru bani scumpi. Și este pe deplin logic că băncile caută să acopere această cerere, împrumutînd bani de la populație în schimbul unor dobînzii atractive. Dar această situație se va schimba în curînd. Mai devreme sau mai tîrziu, în țară vor veni investitori cu bani mulți. Pentru ei ar fi, pur și simplu, păcat să nu investească capital în economia moldovenească. Și atunci cererea pentru bani scumpi va scădea considerabil, ceea ce urmează să aibă un impact benefic și asupra ratei inflației.

Banii scumpi inflația

Alexandru
TANAS

ÎN LUNA MAI, GOANA DUPĂ RESURSE A ADUS BĂNCILE ÎN SITUAȚIA ÎN CARE, CU SCOPURI DE PUBLICITATE, AU APĂRUT DOBÎNZI DE ATRAGERE A DEPOZITELOR DE 21,5% ÎN LEI ȘI DE 14% - ÎN DOLARI SUA ȘI EURO. DOBÎNZILE ATÎT DE MARI AU CA SCOP ATRAGEREA DE CĂTRE BĂNCI A RESURSELOR DISPONIBILE PE PIAȚĂ, DE LA POPULAȚIE ȘI AGENȚII ECONOMICI.

Băncile care oferă asemenea dobînzii la depozite acționează în mod adecvat cu situația care se creează pe piață. Bancherii simt cererea pentru resurse de credit, luînd în calcul costul acestora, care a crescut brusc. Băncile trebuie să facă tot posibilul ca să răspundă solicitărilor clienților. În caz de refuz, va exista o singură soluție – pierderea clientului, care va profita neapărat de ofertele din alte bănci.

Încă nu demult, în mediile de afaceri din Moldova, proprietarii de business mari și mici se plîngeau că în țară nu se face simțită deloc intrarea capitalului străin în sectorul bancar. Aluzia viza în mod evident doi investitori – „Veneto Banca” (Italia) și „Societe Generale” (Franța). Dar în anul 2008, în condițiile creșterii tradiționale de primăvară a cererii pentru credite, acești investitori se manifestă fără declarații răsunătoare, oferind împrumuturi de valori mari clienților structurilor financiare ale acestora din Moldova.

Un fapt caracteristic este că și băncile lor din republică participă activ la campania de atragere a banilor pe piață, oferind, de exemplu, persoanelor fizice condiții foarte atractive de plasare a depozitelor. Involuntar, ai impresia că aceste bănci dictează într-un fel tonul, propunînd celorlalte instituții de credit autohtone să se înscrie în această campanie-goană. Dar aceasta nu este cu totul inofensiv, dacă atragem atenția la un astfel de factor ca valoarea resurselor – mamă. Instituțiile financiare din Moldova, care aparțin unor bănci occidentale, au posibilitatea să dizolve banii scumpi, atrași pe piața internă, cu resurse mult mai ieftine de capital matern. Din amestecarea lor rezultă bani

afectează

mult mai ieftini, care oferă acestor bănci un mare avantaj pe piață.

Cît privește ultimele tendințe privind mărimea dobânzilor la depozite, acestea atestă vădit o cerere în creștere pentru resurse, pe de o parte, și reducerea lichidității băncilor și inflația crescîndă, pe de altă parte. Dobînda de 21,5%, avînd în vedere rezervarea obligatorie de 16% la BNM, arată că costul real al acestor resurse pentru bancă este de aproximativ 25%. Luînd în calcul marja medie pe sistemul bancar, de 5%, dobînda la creditele din aceste resurse poate constitui 29-30%.

Plasîndu-ne în locul beneficiarului de credit la acest preț, trebuie să luăm în considerare rata inflației. Aceasta înseamnă că la rambursarea creditului peste șase luni sau un an, la valoarea lui va trebui adăugat obligatoriu și indicele prețurilor de consum. Dacă ne imaginăm o inflație anuală de 15%, rentabilitatea afacerii beneficiarului de credit trebuie să fie la nivelul de 45%, ca să se obțină așa-zisa variantă zero fără pierderi. Iar dacă vorbim fie și de o rentabilitate minimă, de 5 la sută, a afacerii pe care o face beneficiarul de resurse, resursele de împrumut la bancă trebuie să-i ofere, cel puțin 50%.

Ne întrebăm, care business în Moldova, cu excepția comerțului, este în măsură să încaseze venituri atît de mari? Și chiar dacă ne imaginăm că în sfera de producție un atare împrumut va fi justificat, aceasta doar în cazul în care costul resurselor de împrumut va fi inclus în prețul mărfii sau al serviciului, pe care beneficiarul de împrumut îl produce sau îl prestează.

Așadar, am revenit la ceea cu ce am început – inflația. Resursele financiare scumpe conduc la credite scumpe, a căror cost este inclus de beneficiarii lor în prețul mărfurilor și serviciilor proprii. Dar aceasta nu înseamnă în nici un caz că pentru lupta împotriva inflației nu trebuie aplicat un instrument ca banii scumpi. Anume cu ajutorul acestui instrument Polonia a reușit să înfrunte inflația mare în anii 2001-2002. Se pare că în Moldova, acum, mulți speră că datorită acțiunilor BNM, iar unele dintre acestea conduc tocmai la scumpirea resurselor pe piață (rata de bază care a crescut pînă la 17% și rezervarea obligatorie – pînă la 16%), în țară va surveni curînd reducerea indicelui prețurilor de consum. Un lucru ușor de crezut. Căci Banca Națională, în istoria Moldovei contemporane, a demonstrat deja aceasta în practică, dar așa cum au lipsit măsurile eficiente și practice din partea Guvernului, inflația mică nu a putut să dureze mult. Și acum, avem ceea ce avem, încercînd iarăși să rezolvăm sarcina veche – inflația exprimată printr-o cifră. ■

Valeriu Cosarciuc, președinte al Comisiei parlamentare pentru agricultură și industria alimentară, deputat al Alianței „Moldova Noastră”

Faptul că dobînzile la credite au crescut considerabil în ultimul timp nu este ceva straniu. Băncile reacționează la ceea ce se întâmplă în economie, pentru că, dacă în primul trimestru inflația a constituit 5,8%, aceasta înseamnă aproape 2% lunar. Urmînd logica, putem presupune că, dacă situația nu se va schimba, vom avea o inflație anuală de 24%. Situația în economie este foarte proastă. Importurile în primele trei luni de zile ale anului în curs au constituit peste \$1 mlrd., iar exporturile - doar \$340 mln. Remitențele de la cetățenii aflați la munci peste hotare, venite oficial prin sistemul bancar, constituie \$314 mln. Iar dacă mai adăugăm circa \$100 mln. care au venit neoficial, vedem că remitențele sînt mai mari decît exporturile. Evident, Guvernul actual nu posedă instrumente ce ar putea să influențeze situația, astfel încît să avem creștere în activitatea economică. Din această cauză avem inflație. Apropo, dobînzile mari la credite sînt încă un indicator că în Moldova nu există activitate economică normală.

Gheorghe Popa, vicepreședinte al Comisiei parlamentare pentru politică economică, buget și finanțe, deputat al Partidului Comuniștilor

Creșterea dobînzilor la credite nu ține doar de inflație și trebuie abordată din mai multe puncte de vedere. Pe noi, membrii comisiei, ne îngrijorează situația legată de mărimea dobînzilor la credite în ultimul timp, dar sperăm că aceasta e o situație vremelnică. Cînd facem astfel de afirmații, luăm în calcul și ultimele evoluții legate de mediul investițional, și activitatea economică care se desfășoară în republică, facem unele comparații legate de nivelul PIB, cel al balanței comerciale externe, care este și care se așteaptă să fie etc. Toți acești factori trebuie luați în considerare, și nu doar inflația.

Era POS-terminalelor

Victor
BERZEBEAN

DIN 1 IANUARIE 2009, CARDURILE BANCARE AR PUTEA DEVENI CU ADEVĂRAT MIJLOACE DE PLATĂ ȘI ÎN MOLDOVA. PÎNĂ ÎN PREZENT, ELE AU FOST UTILIZATE MAI MULT PENTRU SCOATEREA DE NUMERAR DIN CONT.

A doua jumătate a anului 2008 va fi de maximă importanță pentru băncile din Moldova. Ele vor trebui să lupte pentru acapararea unei noi categorii de clienți – magazinele, al căror volum de vânzări anuale depășește 10 mln. de lei anual. Căci, potrivit unei legi adoptate recent de Parlament, aceste magazine vor trebui să instaleze în mod obligatoriu, pînă la 1 ianuarie 2009, POS-terminale. Astfel, se poate de presupus că, în jumătate de an, Moldova va intra într-o nouă eră – cea a POS-terminalelor sau, i se mai poate de spus, era cînd cardurile bancare vor deveni cu adevărat mijloc de plată în Moldova, și nu doar o posibilitate de a scoate numerarul din cont.

Statistica la acest capitol arată că, în prezent, doar 2% din operațiunile efectuate prin intermediul cardurilor bancare sînt de plată. Celelalte 98% sînt operațiuni de scoatere a numerarului.

Ion CHICU, viceministrul

finanțelor: Scopul proiectului de lege este de a stimula utilizarea cardurilor bancare ca mijloc de plată. Un alt scop al proiectului de lege este de a diminua posibilitățile de evaziune fiscală.

Este greu de spus care din cele două scopuri a fost mai important pentru autorii proiectului de lege. Cert este că proiectul de lege convine de minune atît statului, cît și băncilor, chiar dacă cele din urmă vor trebui să facă unele investiții suplimentare, deoarece proiectul de lege prevede că POS-terminalele vor fi instalate din contul băncilor. Potrivit unor estimări, cheltuielile pentru instalarea POS-terminalelor în 2008 sînt de 13,4 mln.

lei. Dar, oricare ar fi investițiile, ulterior ele vor fi lesne de recuperat.

Marile magazine sînt obligate să solicite băncilor instalarea POS-terminalelor minimum cu o lună mai înainte. Aceasta pentru ca ele să aibă suficient timp la dispoziție pentru efectuarea lucrărilor de ordin tehnic. Apropos, Guvernul a mai făcut un pas în întîmpinarea băncilor - a permis importul POS-terminalelor necesare pentru implementarea legii, fără achitarea TVA.

Deja la acest moment se poate de presupus că unele mici incomodități la prima etapă vor fi. În cadrul dezbaterilor pe marginea proiectului de lege, unii deputați de opoziție au declarat că inovațiile respective ar putea leza drepturile micilor antreprenori din mediul rural. Drept exemplu a

fost invocat un caz arbitrar al unui antreprenor rural care va veni să facă cumpărături angro la un mare magazin din capitală. În zilele de odihnă el nu va putea face acest lucru, deoarece magazinul nu va accepta plata în numerar și antreprenorul va trebui să aștepte o zi de lucru, să introducă bani pe card ca abia apoi să poate face cumpărături. Dar, la sigur, după ce va nimeri odată în această situație, antreprenorul va avea grijă pe viitor să introducă din timp banii pe card, ceea ce înseamnă că, dacă și vor exista probleme, ele vor fi doar la prima etapă.

Instalarea POS-terminalelor în magazine va continua și după 2009. Se poate de spus că atunci va interveni a doua etapă, care prevede condiții puțin diferite de prima etapă.

Ion CHICU: *Începînd cu 1 ianuarie 2009, agenții economici al căror volum de vânzări cu ridicata, cu amănuntul sau în urma prestării serviciilor, va depăși 2 mln. lei anual, de asemenea, vor fi obligați să introducă POS-terminale pînă la data de 1 iulie a anului următor celui în care s-a înregistrat volumul de vânzări menționat.*

2 mln. lei nu este o cifră prea mare pentru comerțul din Republica Moldova. Cu atît mai mult cu cît volumul vânzărilor crește destul de repede, inclusiv datorită majorării transferurilor de bani de peste hotare, importurilor, inflației etc. Deci deja acum putem presupune că, în scurt timp, toată Moldova va fi „împînzită” de POS-terminale. Or, aceasta va impulsiona serios și activitatea bancară. ■

MULȚI ȘTIAU CĂ LUMEA FINANCIARĂ, ÎMPREUNĂ CU INFLAȚIA, ESTE AMENINȚATĂ DE CRIZA GLOBALĂ A LICHIDITĂȚII. DAR NU PEA NE Venea SĂ CREDEM CĂ ACEASTA POATE AVEA UN IMPACT SERIOS ASUPRA PIEȚEI LOCALE – PEA ADMINISTRATĂ ȘI AUTONOMĂ ESTE ACEASTA. SE PARE CĂ ANALIȘTII BANCARI PREZENTAU CELE DORITE DREPT REALITATE. BĂNCILE AU SIMȚIT INSUFICIENȚA DE BANI, PRACTIC, ODATĂ CU FOCURILE DE ARTIFICII DE ANUL NOU – RELAȚIILE INTERBANCARE S-AU SCHIMBAT, S-A DECLANȘAT, EXPRESIA „PROCREDIT”, - «RĂZBOIUL DEPOZITELOR». ÎN ACESTA SE FOLOSEȘTE ACTIV CERCETAREA, RELAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI BANII. SE PARE CĂ POPULAȚIA VA AVEA DE CÎȘTIGAT MAI MULT DE PE URMA ACESTEI BĂTĂLII, DECÎT BĂNCILE.

Ratingul siguranței băncilor după trimestrul I 2008

Pe piață a apărut jucătorul financiar vechi-nou, ProCredit Bank. Nici la bancă, nici în afara acesteia nimeni nu are curajul să spună că instituția este capabilă să influențeze serios situația de pe piață. Deocamdată, ea își mută încet afacerea cu credite pe un fâgaș nou și nu pretinde lauri, chiar dacă acționarii ei au și posibilități, și tehnologii de acaparare a pieței. ProCredit Bank are încă totul înainte. Deocamdată, însă în indicatorii săi se folosesc mai mult prefixele „cei mai

mici”, cu excepția fondului social (120 mln. lei) și a activelor lichide (106 mln.). Din motive lesne de înțeles, noi nu am inclus-o, deocamdată, în rating.

Judecînd după active, cei mai mulți vecini a împins banca Moldindconbank, care în trei luni și-a extins cota capitalului de piață cu 0,7%, pînă la 12,1%; la creditări - cu 0,6%, pînă la 13,4%. Cu un ritm și mai accelerat a crescut portofoliul de depozite al băncii (+375 mln. lei), devansînd

aici chiar MoldovaAgroindbank și Victoriabank. De remarcat că sporul atît de semnificativ la indicatori s-a produs în exclusivitate pe contul rezervelor interne, întrucît creditarea din exterior se mai așteaptă încă.

Și-au crescut intens activele, datorită atragerii depozitelor, Comerțbank (+14,2%), Investprivatbank (+12,3%) și EuroCreditBank(+9,4%). Investprivatbank a antrenat cu acest scop și banii acționarilor, devenind

lider pe sistem la creșterea relativă a capitalului acționar (+18,2%). Sume considerabile (peste 50 mln. lei) au investit în băncile lor acționarii M-Agroindbank, Băncii de Economii și Victoriabank.

Amintim că în ultima perioadă de raport s-a încheiat tenderul de cumpărare a 4,8% din acțiuni ale MoldovaAgroindbank. Oferta a fost anunțată de „Tkanina” SA (Slovenia) și a fost înregistrată la Comisia Națională a Pieței Financiare la mijlocul lunii decembrie 2007. Cumpărătorul intenționa să colecteze 48,5 mii de acțiuni cu valoarea nominală de 200 lei la un preț de 2 mii lei, dar a reușit să cumpere în total 10144 de acțiuni (0,98%). Anterior, compania nu s-a numărat printre acționarii Moldova-Agroindbank, dar trezea suspiciuni de afiliere acționarilor străini existenți ai acestei bănci. Tranzacția a trecut, dar nu se știe nici pînă acum cît de adînc au pătruns „slovenii” în componența acționarilor. Toate acestea fac dovada că banca rămîne foarte atractivă și pentru investitorii interni, și pentru cei externi.

MoldovaAgroindbank continuă să domine pe piață, practic, la toți indicatorii. Banca are o cotă de piață de 21,6% la active, 22,5% la credite și 22,8% la depozite. Concurantul apropiat, Victoriabank, rămîne în urmă de lider cu, cel puțin, 8%.

În primele trei luni, M-Agroindbank a îmbunătățit cu

0,8 puncte procentuale indicatorul suficienței de capital ponderat la risc, în timp ce alte șase bănci l-au înrăutățit. Ca urmare, banca a urcat o treaptă în rating.

Un fapt interesant este situația neobișnuită cu auditul, în anul 2007. Băncile au greșit atît de mult în calculele lor inițiale încît au schimbat semnificativ principalii indicatori ai întregului sistem bancar. De exemplu, activele totale s-au majorat cu 23 mln. lei, capitalul normativ total - cu 10,8 mln., portofoliul de depozite - cu 12 mln., iar cel de credite s-a modificat în sensul diminuării, dar nesemnificativ (- 571,5 mii lei). Deosebit de vizibile sînt modificările la fondurile fixe (+32 mln.) și activele lichide (+25 mln.).

Nu vom enumera aici băncile care au prezentat date eronate, vom menționa doar că acestea există, practic, la fiecare, cu excepția băncilor Moldindconbank, Investprivatbank, Unibank și BCR Chișinău, ai căror manageri spun că nu sînt modificări la indicatorii publicați inițial. Comerțbank a lăsat totul fără schimbări, majorînd doar cu 1,4 mln. lei, pînă la 15,3 mln. lei mărimea venitului pe anul 2007. Cel mai mare impact asupra indicatorilor pieței l-au avut erorile băncilor mari, dar sub aspect procentual contabilii de la băncile mici le-au resimțit mai puternic.

Firește, odată cu schimbarea rapoartelor, urma să se schimbe și

tabelul ratingului pe anul 2007, pe care îl prezentăm în cele ce urmează (tab. 1).

Liderul ratingului nu se schimbă pe parcursul mai multor perioade de raport, după trimestrul I 2008, acesta rămîne a fi Victoriabank. Banca continuă să înregistreze o calitate bună a activelor, chiar dacă coeficientul suficienței de capital, ponderat la risc, descrește treptat (-0,93 p.p.). Dacă lucrurile vor continua să meargă astfel, nu este exclus că deja în trimestrul viitor banca va fi devansată de M-Agroindbank sau Banca de Economii, care și-au sporit lichiditatea cu 86,98 mln. și cu 73,86 mln. lei, respectiv. Aproape cu tot atît Victoriabank a redus propria lichiditate (-83,7 mln.).

Coeficienții suficienței de capital s-au redus la EuroCreditBank (-10,17 p.p.), Universalbank (-1,61), Fincombank (-0,38), Banca Socială (-0,53), Moldindconbank (-0,28). La prima, diferența este semnificativă, dar pe fundalul indicatorului ei de 115,9%, față de norma de, cel puțin, 12%, schimbarea cu vreo zece puncte nu schimbă puternic situația de acolo. Se pare că EuroCreditBank are posibilități bune, dar managementul și acționarii săi nu sînt pregătiți, deocamdată, de acțiuni active.

După un start bun în noua componență a acționarilor în 2007, Fincombank a cam frînat - a redus

RATINGUL SIGURANȚEI PE BAZA REZULTATELOR AUDITULUI PE ANUL 2007 (tab. 1)

Locul după audit	Locul pînă la audit	Banca	Total active	Lichiditatea		Suficiența de capital		Calitatea activelor			Calitatea pasivelor		Rentabilitatea			Dinamica dezvoltării		Total
				K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	K14	
<i>Active de peste 3 mldr. lei</i>																		
1	1	Victoriabank	4 106 196 409	124,74	122,79	17,40	76,52	84,96	34,32	5,89	8,97	57,97	80,00	70,00	47,76	13,62	9,08	754,03
2	3	Banca de Economii	3 038 893 974	22,52	99,11	25,92	99,08	66,38	23,27	10,12	14,33	57,29	78,74	68,90	70,00	-27,65	12,13	620,15
3	2	M-Agroindbank	6 888 415 851	120,90	68,21	15,46	1,00	85,12	24,36	11,17	8,41	54,87	69,99	61,24	37,11	9,93	-1,23	566,54
4	4	Moldindconbank	3 647 923 867	74,79	90,04	13,75	-9,57	90,00	26,95	5,07	7,54	56,27	57,91	50,67	27,31	8,63	0,00	499,35
<i>Active de 1 mldr. - 3 mldr. lei</i>																		
5	6	Mobiasbanca	2 608 164 495	67,36	114,24	17,12w	79,05	75,54	50,00	5,02	11,08	49,39	64,86	56,76	38,08	10,28	13,61	652,37
6	7	Eximbank	2 722 058 477	124,75	86,33	35,30	98,90	83,34	37,89	5,67	13,54	40,07	18,99	16,61	22,99	13,54	25,00	622,91
7	5	Fincombank	1 686 990 132	118,60	122,64	23,23	72,41	72,92	19,89	12,69	11,70	49,48	33,31	29,14	26,54	25,00	-25,00	592,54
8	8	Banca Socială	2 144 231 299	119,31	119,42	16,55	60,34	74,77	25,63	9,83	10,70	43,65	39,39	34,46	22,36	1,53	0,00	577,94
9	9	Investprivatbank	1 100 872 304	115,15	113,85	12,98	91,24	74,22	4,07	4,66	7,81	56,87	24,82	21,71	11,05	19,83	0,00	558,27
10	8	Energbank	1 058 531 000	81,70	12,33	20,67	100,00	74,59	24,17	15,44	9,63	54,09	52,12	45,60	36,95	24,05	0,00	551,36
11	11	BCR Chișinău	1 445 473 602	1,00	1,00	20,81	89,76	89,16	12,76	1,20	8,50	58,57	72,26	63,23	51,57	17,54	0,00	487,36
<i>Active de sub 1 mldr. lei</i>																		
12	12	EuroCreditBank SA	197 440 058	123,72	50,00	80,00	50,00	39,52	44,72	30,00	70,00	56,72	23,68	20,72	64,99	2,83	3,16	660,08
13	14	Unibank	527 258 567	82,40	124,21	45,61	95,30	70,90	41,82	8,63	19,28	43,68	29,14	25,49	45,58	-12,45	0,00	619,60
14	13	Comerțbank	381 457 602	50,00	106,50	52,69	80,08	66,76	7,02	5,13	25,28	60,00	24,15	21,13	43,65	17,85	3,65	563,88
15	15	Universalbank	324 274 444	118,05	111,82	42,67	96,94	77,71	9,41	11,27	17,22	56,41	-11,92	-10,43	-17,45	19,85	0,00	521,56

semnificativ lichiditatea (- 126 mln. lei sau 23,1%). Aceasta este una dintre două bănci din sistem, care și-au redus portofoliul "de hîrtii" (-27,2 mln.).

În ultima vreme, de dragul banilor „vii”, băncile comercializează activ imobile și active neprofit. Opt din 15 bănci au diminuat valoarea fondurilor fixe ale lor. Cel mai mult în acest sens au perseverat Banca Socială (-26,2 mln. sau 25,9%) și M-Agroindbank (-10,6 mln. sau 2,8%).

Eximbank (+13,4 mln. lei) și Universalbank (+10 mln. lei) au achiziționat relativ multe imobile și utilaje. Cea din urmă, a dublat, practic, valoarea fondurilor sale fixe.

În raport cu capacitățile sale, cel mai activ au creditat Comerțbank (portofoliul de credite a crescut cu 24,9%), Investprivatbank (+17,7%). Eventual, anume pe acest motiv ele au plătit cu locurile bune în rating. Riscul și dorința de a câștiga sînt bune, dar în măsură.

Practic, toate băncile, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2007, au înregistrat creșteri de venituri. Își vor bucura cu siguranță acționarii Energbank, Fincombank, BCR Chișinău, Comerțbank și, mai ales, Eximbank. Toate au reușit să-și dubleze beneficiul (v. tab. 2).

Sperăm că în pofida vremurilor grele, băncile vor reuși să se mențină

BENEFICIUL NET AL BĂNCILOR (tab. 2)

		creșterea în %	trim. 1 2007	trim. 1 2008
1	Eximbank	177,6	12 953 746	35 955 489
2	Energbank	148,7	5 275 852	13 120 231
3	Fincombank	139,6	7 108 864	17 030 185
4	BCR Chișinău	137,5	10 185 189	24 187 222
5	Comerțbank	105,7	1 852 545	3 810 998
6	EuroCreditBank	83,1	2 842 631	5 205 627
7	Investprivatbank	64,6	769 602	1 267 036
8	Banca de Economii	57,8	38 071 644	60 083 157
9	Mobiasbanca	57,8	23 237 131	36 664 758
10	Unibank	53,6	6 562 683	10 079 725
11	M-Agroindbank	35,1	66 273 718	89 518 760
12	Victoriabank	27,8	40 088 000	51 221 099
13	Moldindconbank	-6,4	25 131 960	23 511 987
14	Banca Socială	-82,2	7 606 791	1 350 885
15	Universalbank	-99,0	3 380 225	35 301

în limitele normelor. După toate probabilitățile, momentul comercializării către investitorii străini, pe care mizau acționarii băncilor din eșaloanele doi și trei, se amîna cu, cel puțin, un an. Băncile, al căror capital se alimentează din străinătate în condițiile deficitului de lichiditate, vor avea vădit de câștigat. O dovadă în acest sens este Mobiasbanca, care, demonstrînd puteri și capacități, s-a declarat deja dispusă să crediteze clienții cu \$1-10 mln. Problema constă în prețul resurselor care, pe semne, nu vor face decît să se scumpească, în următoarele șase luni. Dar acest factor va putea să influențeze siguranța băncilor doar în perspectivă – odată cu creșterea

dobînzilor la credite se va reduce solicitarea acestora și marja bancară, respectiv, veniturile și posibilitățile potențiale ale băncilor. ■

Rating-ul băncilor, pe care îl atribuie revista economico-financiară „Profit”, exprimă opinia redacției asupra capacității managementului băncii de a atrage eficient resurse și a le plasa sigur, respectînd o lichiditate ridicată (dar nu excesivă) și obținînd, totodată, o rentabilitate maxim posibilă, dar onorîndu-și onest, în același timp, toate angajamentele față de clienți.

Rating-ul băncilor nu este o recomandare pentru inițierea sau suspendarea colaborării cu o bancă anumită, și nici o opinie asupra prețului de piață al acțiunilor lor. Prezentul rating se bazează pe rapoartele oficiale ale băncilor comerciale.

Cota de piață în % și modificarea în raport cu perioada de raport precedentă

Locul		În active (%)	Modificări (p.p.)	În raport cu portofoliul de credite (%)	Modificări (p.p.)	În raport cu portofoliul de depozite (%)	Modificări (p.p.)
1	M-Agroindbank	21,6	-0,1	22,5	-0,4	22,8	-0,2
2	Victoriabank	13,1	0,2	14,0	0,4	14,6	0,0
3	Moldindconbank	12,1	0,7	13,4	0,6	13,7	0,7
4	Banca de Economii	9,6	0,1	7,7	-0,2	10,0	0,1
5	Eximbank	8,2	-0,4	8,8	-0,1	5,4	-0,2
6	Mobiasbanca	7,8	-0,4	7,3	-0,4	7,5	-0,4
7	Banca Socială	6,6	-0,1	6,1	-0,1	5,7	0,0
8	Fincombank	5,0	-0,3	4,9	0,1	4,5	-0,3
9	BCR Chișinău	4,6	0,0	5,0	0,0	5,0	-0,1
10	Investprivatbank	3,7	0,2	3,5	0,3	4,3	0,3
11	Energbank	3,3	0,0	3,2	0,1	3,3	0,0
12	Unibank	1,7	0,0	1,3	-0,1	1,1	0,0
13	Comerțbank	1,3	0,1	1,1	0,2	1,1	0,1
14	Universalbank	0,9	-0,1	0,9	-0,1	0,7	-0,1
15	EuroCreditBank	0,6	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0

Raportat la active

	credite (%)	depozite (%)
Banca de Economii	51	75
Banca Socială	59	63
BCR Chișinău	69	79
Comerțbank	57	63
Energbank	61	73
EuroCreditBank SA	31	33
Eximbank	68	48
Fincombank	62	66
Investprivatbank	60	86
M-Agroindbank	66	77
Mobiasbanca	59	70
Moldindconbank	71	83
Unibank	49	46
Universalbank	61	59
Victoriabank	68	81

RENKING-URILE BĂNCILOR DUPĂ CREȘTEREA (REGRESUL) INDICATORILOR PRINCIPALI DE ACTIVITATE ÎN RAPORT CU ANUL 2007

Creșterea activelor

Locul		%		lei
1	Comerțbank	14,19	Moldindconbank	444 178 277
2	Investprivatbank	12,32	M-Agroindbank	403 132 398
3	Moldindconbank	12,18	Victoriabank	314 659 859
4	EuroCreditBank	9,38	Banca de Economii	218 466 147
5	Unibank	9,26	Investprivatbank	135 654 777
6	Victoriabank	7,66	BCR Chișinău	98 683 561
7	Banca de Economii	7,19	Banca Socială	81 165 545
8	BCR Chișinău	6,83	Energbank	66 494 930
9	Energbank	6,28	Comerțbank	54 128 306
10	M-Agroindbank	5,85	Unibank	48 804 090
11	Banca Socială	3,79	Eximbank	47 077 191
12	Eximbank	1,73	Mobiasbanca	38 554 694
13	Mobiasbanca	1,48	EuroCreditBank	18 516 180
14	Fincombank	0,51	Fincombank	8 612 794
15	Universalbank	-6,89	Universalbank	-22 345 575

Creșterea depozitelor (total)

Locul		%		lei
1	Comerțbank	23,35	Moldindconbank	375 029 511
2	EuroCreditBank	22,49	M-Agroindbank	319 211 349
3	Investprivatbank	15,66	Victoriabank	222 367 143
4	Moldindconbank	12,49	Banca de Economii	174 194 624
5	Unibank	9,15	Investprivatbank	143 853 236
6	Banca de Economii	7,64	Banca Socială	91 983 880
7	Banca Socială	7,02	BCR Chișinău	64 201 848
8	Victoriabank	6,58	Comerțbank	51 587 308
9	M-Agroindbank	6,01	Energbank	45 503 599
10	Energbank	5,85	Eximbank	39 256 670
11	BCR Chișinău	5,52	Unibank	22 287 890
12	Eximbank	3,03	Mobiasbanca	21 826 276
13	Mobiasbanca	1,20	EuroCreditBank	12 994 091
14	Fincombank	0,16	Fincombank	1 732 109
15	Universalbank	-9,30	Universalbank	-18 367 717

Creșterea angajamentelor

Locul		%		lei
1	Comerțbank	22,45	Moldindconbank	420 666 289
2	EuroCreditBank	20,96	M-Agroindbank	313 611 617
3	Moldindconbank	12,94	Victoriabank	264 374 372
4	Investprivatbank	11,63	Banca de Economii	158 382 990
5	Unibank	11,51	Investprivatbank	114 387 741
6	Victoriabank	7,45	Banca Socială	83 964 020
7	Banca de Economii	6,53	BCR Chișinău	74 496 341
8	BCR Chișinău	6,16	Energbank	53 466 325
9	Energbank	6,11	Comerțbank	50 328 634
10	M-Agroindbank	5,32	Unibank	39 076 324
11	Banca Socială	4,59	Eximbank	17 534 738
12	Eximbank	0,89	EuroCreditBank	13 001 608
13	Mobiasbanca	0,08	Mobiasbanca	1 889 935
14	Fincombank	-0,97	Fincombank	-13 269 495
15	Universalbank	-11,08	Universalbank	-23 622 135

Sporirea capitalului acționar

Locul		%		lei
1	Investprivatbank	18,17	M-Agroindbank	89 520 781
2	Mobiasbanca	10,21	Banca de Economii	60 082 557
3	BCR Chișinău	10,20	Victoriabank	50 285 487
4	Banca de Economii	9,78	Mobiasbanca	36 664 759
5	Victoriabank	9,02	Eximbank	29 542 453
6	M-Agroindbank	9,01	BCR Chișinău	24 187 220
7	Energbank	7,12	Moldindconbank	23 511 988

8	Fincombank	6,98	Fincombank	21 882 289
9	Moldindconbank	5,91	Investprivatbank	21 267 036
10	Unibank	5,29	Energbank	13 028 605
11	EuroCreditBank	4,07	Unibank	9 927 766
12	Eximbank	3,93	EuroCreditBank	5 514 574
13	Comerțbank	3,31	Comerțbank	5 163 505
14	Universalbank	1,15	Universalbank	1 276 560
15	Banca Socială	-0,88	Banca Socială	-2 798 475

Activele lichide

Locul		%		lei
1	Unibank	27,84	Moldindconbank	94 191 000
2	Comerțbank	25,01	M-Agroindbank	86 979 000
3	Moldindconbank	10,28	Banca de Economii	73 865 000
4	EuroCreditBank	8,08	Unibank	45 513 500
5	Banca de Economii	5,91	Comerțbank	37 048 356
6	M-Agroindbank	5,22	Banca Socială	33 167 000
7	Banca Socială	4,53	EuroCreditBank	7 881 000
8	BCR Chișinău	1,02	BCR Chișinău	3 189 129
9	Mobiasbanca	-1,20	Investprivatbank	-9 804 000
10	Investprivatbank	-3,32	Mobiasbanca	-11 767 000
11	Victoriabank	-7,28	Universalbank	-17 788 000
12	Energbank	-7,95	Energbank	-21 434 370
13	Eximbank	-13,54	Victoriabank	-83 782 000
14	Universalbank	-20,71	Eximbank	-91 854 000
15	Fincombank	-23,13	Fincombank	-126 833 500

Mijloacele fixe

Locul		%		lei
1	Universalbank	57,23	Eximbank	13 251 804
2	Comerțbank	29,98	Universalbank	10 042 417
3	Eximbank	17,88	Mobiasbanca	6 979 127
4	Investprivatbank	11,21	Comerțbank	2 816 107
5	Mobiasbanca	11,11	Investprivatbank	2 761 877
6	Energbank	2,96	Fincombank	2 433 309
7	Fincombank	2,37	Energbank	2 318 428
8	Banca de Economii	-0,16	BCR Chișinău	-139 493
9	Moldindconbank	-0,18	Unibank	-157 181
10	Victoriabank	-0,46	Moldindconbank	-162 554
11	Unibank	-0,72	Banca de Economii	-233 807
12	BCR Chișinău	-1,67	Victoriabank	-531 540
13	EuroCreditBank	-2,15	EuroCreditBank	-612 317
14	M-Agroindbank	-2,88	M-Agroindbank	-10 622 216
15	Banca Socială	-25,92	Banca Socială	-26 234 561

Portofoliul de credite

Locul		%		lei
1	Comerțbank	24,90	Moldindconbank	333 362 776
2	Investprivatbank	17,71	Victoriabank	308 442 682
3	Moldindconbank	13,06	M-Agroindbank	279 647 106
4	Energbank	11,50	Eximbank	124 187 654
5	Victoriabank	11,38	Investprivatbank	112 460 254
6	EuroCreditBank	9,70	Fincombank	91 112 572
7	Fincombank	9,53	Banca de Economii	89 409 444
8	BCR Chișinău	7,12	Banca Socială	74 159 935
9	Eximbank	7,04	BCR Chișinău	71 289 560
10	M-Agroindbank	6,14	Energbank	70 597 772
11	Banca Socială	5,95	Comerțbank	49 287 549
12	Banca de Economii	5,70	Mobiasbanca	31 584 785
13	Mobiasbanca	2,06	EuroCreditBank	5 882 163
14	Unibank	-2,52	Unibank	-7 332 786
15	Universalbank	-5,94	Universalbank	-11 639 525

Ratingul siguranței băncilor din Moldova după trimestrul I 2008

Locul	Banca	Total active	Lichiditatea		Suficiența de capital	Calitatea activelor			Calitatea pasivelor			Rentabilitatea			Dinamica dezvoltării		Total
			K1	K2		K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	K12	K13	
<i>Active de peste 3 mlrd. lei</i>																	
1	Victoriabank	4 106 196 409	122,21	84,08	18,14	71,99	83,69	37,68	5,99	9,36	57,08	69,48	60,80	33,12	0,00	-15,32	638,30
2	M-Agroindbank	6 888 415 851	120,04	83,06	16,41	27,16	79,90	25,71	11,09	9,74	54,83	80,00	70,00	34,50	0,00	12,38	624,84
3	Banca de Economii	3 038 893 974	1,00	99,11	27,20	98,93	62,06	20,63	10,33	16,50	57,46	73,46	64,27	52,49	0,00	0,00	583,42
4	Moldindonbank	3 647 923 867	1,00	93,11	13,94	1,00	90,00	24,51	5,18	8,32	55,64	46,71	40,87	17,11	0,00	-6,14	391,24
<i>Active de 1 mlrd. - 3 mlrd. lei</i>																	
5	Mobiasbanca	2 608 164 495	55,25	114,24	18,00	92,98	68,19	50,00	5,70	12,90	49,57	78,92	69,05	37,32	0,00	21,74	673,86
6	BCR Chișinău	1 445 473 602	122,39	1,00	21,98	94,87	84,47	13,29	1,21	9,61	57,79	76,92	67,30	44,43	0,00	9,04	604,30
7	Energbank	1 058 531 000	72,61	41,80	21,21	99,98	73,56	23,77	16,24	10,19	53,56	59,05	51,67	32,91	0,00	25,00	581,56
8	Fincombank	1 686 990 132	117,25	95,59	23,81	72,98	70,64	16,24	13,28	11,87	49,67	42,83	37,48	26,80	0,00	-6,37	572,06
9	Eximbank	2 722 058 477	124,91	19,32	35,38	98,48	78,90	23,95	6,83	14,68	40,62	37,73	33,01	35,07	0,00	9,97	558,84
10	Banca Socială	2 144 231 299	117,22	119,42	16,60	60,36	70,07	40,73	7,44	12,04	44,34	3,83	3,35	1,67	0,00	-9,33	487,75
11	Investprivatbank	1 100 872 304	124,81	64,49	14,81	93,20	77,27	12,63	5,30	8,22	58,49	7,85	6,87	3,06	0,00	1,75	478,75
<i>Active de sub 1 mlrd. lei</i>																	
12	Unibank	527 258 567	62,17	114,84	45,95	93,31	61,13	42,31	8,75	22,90	42,45	42,04	36,78	50,76	25,00	17,24	665,62
13	EuroCreditBank SA	197 440 058	123,25	50,00	80,00	50,00	38,34	43,81	30,00	70,00	57,02	33,30	29,14	70,00	0,00	-25,00	649,86
14	Comertbank	381 457 602	50,00	90,09	52,02	75,65	73,75	24,89	6,81	26,89	60,00	19,41	16,98	26,52	0,00	4,63	527,64
15	Universalbank	324 274 444	116,38	53,37	41,10	96,75	64,65	7,65	18,11	20,30	57,12	0,27	0,23	0,29	0,00	-10,31	465,91

Cei care beau vinul ca apa nu-i cunosc prețul

A DOUA ȘEDINȚĂ A CLUBULUI PREȚUITORULUI DE VINURI MOLDOVENEȘTI „TOP WINE” A AVUT LOC LA REDACȚIA REVISTEI FINANCIARE „PROFIT” ȘI A AGENȚIEI „INFOTAG”. EXPERTI ȘI DEGUSTĂTORI S-AU ADUNAT CA SĂ POARTE O DISCUȚIE INTERESATĂ, GUSTÎND CELE MAI BUNE VINURI MOLDOVENEȘTI. DE DATA ACEASTA, 12 COMPANII AUTOHTONE AU PREZENTAT LA DEGUSTAREA NEPROFESIONISTĂ 11 MOSTRE DE «CHARDONNAY» ȘI 12 MOSTRE DE «MERLOT». ACESTEA REPREZINTĂ VINURI SECI DIN RECOLTELE DIFERIȚILOR ANI. ÎN CALITATE DE EXPERTI AU FOST INVITAȚI ACADEMICIANUL BORIS GAINA; DIRECTORUL GENERAL AL ÎM “VISMOS”, CONSTANTIN OLARU; VICEPREȘEDINTELE COMPANIEI “LION GRI”, NELI SONIC; DIRECTORUL FABRICII “AURVIN” A COMPANIEI “DK-INTERTRADE”, DORA GOGAN, ȘI DIRECTORUL GENERAL AL “ROMANEȘTI” SA, CONSTANTIN SÎRGI.

Olga
SOCOLOVA

Vinificatorii prezenți și-au exprimat doleanța ca degustătorii neprofesioniști să simtă câte puteri și dragoste depun ei în munca lor, ca să obțină un vin excelent. Dar ca să înțeleagă această băutură, trebuie să ai încredere în ea și să o iubești.

Așa cum «Cabernet-Sauvignon» este considerat regele vinurilor roșii, între cele albe rege este «Chardonnay». Expertul Dora Gogan, vinificator cu o vechime în muncă de 30 de ani, a povestit despre

unicitatea acestui vin. Struguri de soiul «Chardonnay» au fost raionate în toate regiunile vinicole ale lumii și pretutindeni se manifestă în mod diferit. Vinul tânăr din asemenea struguri în regiunile reci iese ușor, elegant, cu nuanțe de culori de lămie și citrice. În regiunile mai calde în el apar nuanțe de zemos, ananas și piersică coaptă. Astfel, și «Chardonnay»-ul moldovenesc diferă după organoleptică în funcție de teritoriile de cultivare a strugurilor.

În zona nordică a republicii se produc vinuri de masă ușoare. În cea de centru – vinuri spumante brute, care sînt o componentă ideală pentru cupajarea vinurilor spumante. În sud vinurile sînt mai pline, care transmit căldura soarelui sudic. Culoarea verzui-aurie a acestui vin înseamnă că el a fost preparat din struguri copti pe deplin.

«Chardonnay» trebuie servit la gustări reci din legume, bucate din carne albă de pasăre și de pește,

Cine sînt judecătorii?

Natalia VRABIE - președintele BC MoldovaAgroindbank S.A.;
Serghei CEBOTARI - vicepreședintele BC MoldovaAgroindbank S.A.;
Nicolae DORIN - prim-vicepreședintele Consiliului de Administrație al BC Mobiasbanca S.A.;
Mihail OGORODNICOV - vicepreședintele Consiliului BC Energbank S.A.;
Douglass GRIFFITH - directorul proiectului USAID/CEED;
Olga DEMCENCO - traducător;
Anatoli DEHTEARCIUC - directorul general al companiei „Avantaj-AV”;
Aleksandr LUKIANOV - directorul companiei “Ampelus”;
Constantin STRATAN - vinificator-șef la “Dionysos-Mereni” S.A.;
Vitalie PRONOZA - vicedirector de producție la „Acorex Wine Holding” S.A.;
Nadejda MARDARI - șefă de producție la compania “Lion Gri”;
Sergiu CHIRCĂ - director financiar al companiei “Gedeon Richter-Moldova”;
Anghelina TARAN - reporter al ziarului “Ekonomiceskoe obozrenie - Logos-Press”;
Mariana TABUNCIC - reporter special al Agenției de Presă “INFOTAG”;
Serghei RUSSOV - directorul companiei financiare Credit-Profit.

precum și cu stridii. Este importantă și temperatura vinului, cea optimă este de 8-10 grade, și îi permite să-și dezvăluie cel mai bine calitățile aromatice și prospețimea gustului. Pentru degustătorii-diletanți, a fost adus un exemplu de caracterizare a unei mostre concrete (nr.1), al cărui producător era necunoscut, pentru că testarea s-a făcut după metoda „oarbă” (sticle plasate în huse).

Constantin OLARU: Acesta este «Chardonnay» (din recolta anului 2007) de calitate înaltă, cu o culoare

verzuie frumoasă cu nuanță de paie, care arată că vinul are aproape un an. Are o aromă pură foarte interesantă, în care se pot găsi pere, nuanțe ușoare de chitru și flori de dracilă. Ne cucerește puritatea buchetului, deci tehnologia a fost respectată bine. Are un gust de vin proaspăt, nuanțe de maturare nu sînt. Aciditatea titrată nu iese în evidență, nu trezește emoții negative, ci, dimpotrivă, conferă prospețime acestui vin.

Boris GAINA: Vinul este armonios datorită echilibrării a trei componente

– alcoolul, extractul și aciditatea titrată. După înghițitura făcută, apare senzația de alungire, rotunjime, datorită aplicării tehnologiei moderne. În acest fel este destul de multă glicerină, substanțe extractive. Este plin și se bea ușor. Vinificatorii noștri au tins spre un asemenea nivel de calitate de-a lungul multor ani de activitate creativă. Și are o particularitate – un ușor gust amăruic picant.

Constantin SÎRGI: Eu aș atrage atenția la o nuanță. În ultimii doi ani, se atestă o schimbare a modei la culoarea vinurilor albe – de la aproape incolore și cu o nuanță ușoară aurie spre vinurile cu o nuanță verzuie, pe care nu le întâlnești des. Aici, ea este prezentă și deosebește acest vin de mulțimea de vinuri de acest fel, care se produc în republică. Peste trei-patru luni, acest vin tînăr va fi de o calitate foarte bună. Principalul e ca el să nu fie stricat atunci cînd va fi turnat în sticle. Aceasta depinde de condițiile de îmbuteliere și dopul cu care va fi astupată sticla. Este important ca el să fie adus pînă la cumpărător în acest aspect.

Unul dintre aspectele pozitive în organizarea testării a fost acela că fiecărui degustător i s-au pus la dispoziție cîte 10 pocale speciale. Astfel, mostrele puteau fi comparate. Iar cu trecerea timpului, acestea se deschideau aidoma bobocilor de flori. Peste 15-20 de minute, revenind la probele precedente, găsești în ele nuanțe noi de aromă și culoare. Descoperirea te bucură și de surprinde în același timp. De

exemplu, în mostra nr.1, descrisă atât de amănunțit, mai târziu a apărut o notă aromatică accentuată de banană. Este interesant că toate vinurile sînt de același soi și, totodată, sînt atât de diferite. Or, un nespecialist poate întrezări aceasta la asemenea testări comparative.

Din cele unsprezece mostre de «Chardonnay» unul era din recolta anului 2007, șase - din 2006 și patru - din 2005. După gustul meu de diletant, cea mai mare atenție au meritat prima și ultima mostră. Nr.1 (mai târziu, s-a constatat că producătorul ei este „Romanești”) – pentru expresivitatea aromei complexe și prospețimea gustului, pe care vinificatorii noștri nu reușeau să le obțină, pînă nu demult, la un nivel atât de înalt. De altfel, vinurile albe sînt mult mai greu de produs decît cele roșii, pentru că ele trebuie prelucrate rapid, altfel încep să se oxideze. Nr.11 (de la „Sălcuța”) este bun pentru că a păstrat în el căldura soarelui de vară. În aroma lui domină perele tomatice mustoase răscopate pe fundalul florilor de cîmp. Pentru un vin din recolta anului 2005, el s-a păstrat excelent. În ansamblu, toate «Chardonnay» prezintă interes, doar nr.10 avea în aromă nuanțe murdare. Poate, dopul i-a jucat festa?

La vinurile albe, arta vinificației se manifestă în aromă, pentru că în soiurile de struguri albe sînt mai puține substanțe extractive decît în soiurile roșii. Iar la vinurile roșii, măiestria creatorilor rezidă în corpul vinurilor. Nu în zadar vinul alb este comparat cu o femeie fără fard, pe a cărei față se văd toate avantajele și neajunsurile. Constantin Sîrghi a glumit că vinul roșu este o femeie care a vizitat nu numai machiorul, dar și coaforul, cosmetologul. Iar potrivit spuselor lui Constantin Olaru, vinul roșu este un bărbat îmbrăcat în frac. Cîte metafore sugerează vinurile bune! Cu vinul roșu vinificatorii au posibilitatea să opereze mai mult. Dar ca să-i înțelegem esența, trebuie să-i acordăm mai multă atenție decît

vinului alb și să „vorbit” mai mult timp cu el.

Dora Gogan a prezentat avantajele vinului «Merlot». Acest vin a ieșit pe arena mondială din umbra «Cabernet-Sauvignon» cu numai cinci ani în urmă. Și an de an, interesul consumatorilor pentru acest vin crește. Este un soi de struguri foarte demn, de elită, care transmite în vin nuanțele elegante de frișcă de lapte, prune uscate, pomușoare roșii, în particular, a murelor. De exemplu, în prima mostră se resimt și murele, și frișca. Pe măsura înaintării în vîrstă, «Merlot» capătă nuanțe de cireșe coapte, de prune uscate veștezite. Și, cu un gust echilibrat plin după indicatorii organoleptici nu cedează în fața «Cabernet-Sauvignon», de aceea este interesant pentru consumator.

Apropo, **Natalia Vrabie** ne-a povestit o întimplare despre un «Cabernet» moldovenesc: „*În timpul unei deplasări de afaceri în Spania, am fost duși la o fabrică de vin cunoscută. Între invitați era și un degustător serios. Am gustat vinuri de calitate foarte bună, după care cineva din delegația moldovenească a propus să fie degustat un vin moldovenesc – «Cabernet-Sauvignon» de colecție, produs la combinatul de vin din Taraclia. Iar oaspetele-degustător a spus: Este cel mai bun «Cabernet» pe care l-am gustat vreodată. Dacă îmi permiteți, îl închid cu plută și iau resturile cu mine, ca să le arăt colegilor mei ce fel de vin există în Moldova?» Ne-a fost foarte plăcut.*

BC MoldovaAgroindbank S.A. a fost una dintre primele bănci care a început să acorde credite pe termen lung pentru plantarea viilor. Îmi doream foarte mult ca în republică să fie înființate plantații noi, dar în calitate de bancher, la bine funcționa un limitator dur. De unde să luăm bani pe termen lung? Via va crește timp de cinci ani, iar în acest răstimp sînt atîtea riscuri! Dar pe de altă parte, îi spuneam unui bancher francez, care nu credea în vinificația moldovenească: «Noi am avut și vom avea vinuri de unicat pentru că Moldova are o climă și soluri unice, cu cel mai bogat spectru de microelemente». Și am riscat să ofer primele credite. Noi trebuia să facem ceva, devansînd timpul. Cred că vinificația este una dintre cele mai reușite direcții strategice pe care a pus miza conducerea Moldovei. Noi putem produce vinuri care se deosebesc exclusiv de altele, după calitate».

Dar să revenim la tema degustării noastre. Cu «Merlot», într-adevăr, trebuie să „vorbești” mai mult timp. Peste o jumătate de oră, aceste vinuri parcă au aruncat de pe ele mantalele modeste și au rămas în straie mai bogate – foarte expresive, atractive, interesante, ademenitoare. Îți vine să revii la ele iar și iar, să le inspiri aroma, să faci o nouă înghițitură și să le savurezi magia. Vinuri extraordinare, din unul dintre soiurile mele de struguri preferate. În aroma nr.4 („Lion Gri”) am găsit condimente, fructe roșii. Condimente la fel de bine exprimate în aromă au pus în evidență pentru mine și nr.9 („Ampelos”) – un vin foarte interesant. În principiu, fiecare din cele 12 mostre, cu mici excepții, era bună în felul ei.

Atunci cînd testarea s-a încheiat, fiecare dintre cei prezenți și-a expus opinia. Curios, dar chiar și părerile profesioniștilor s-au împărțit. De exemplu, Constantin Olaru a remarcat pentru sine mostrele din eșalonul doi nr.9 și nr.11 („Vismos”). Dora Gogan însă a pus note maxime mostrei nr.9 de rînd

cu nr.8 („Romanești”), pe care le-a caracterizat ca vinuri interesante, cu gust rotunjit, cu nuanțe de maturare, în a căror aromă sînt prezente prunele uscate, condimentele, pomușoarele roșii, care au un gust plin echilibrat și un postgust durabil. Și Constantin Stratan a atribuit între «Merlot» primul loc nr.9. Dar pentru vinificatori prezintă mai mult interes opinia consumatorilor obișnuți.

Serghei CEBOTARI: *Mie mi-a plăcut ideea degustărilor de vinuri închise pentru consumatori, pe care Agenția INFOTAG le organizează în colaborare cu revista financiară „Profit”. O atare abordare a popularizării și prezentării celor mai bune mostre de vinuri moldovenești este necesară societății noastre. Noi trebuie să cunoaștem tradițiile și cultura consumului de vin, să ne descurcăm în conținutul acestei băuturi nobile și divine. Cred că discuția interesată și imparțială despre vin, la care participă și vinificatorii, și consumatorii, va contribui la îmbunătățirea culturii consumului său. Cel mai important este că în țară există mulți vinificatori calificați, care sînt purtătorii acestei informații.*

Cît privește aprecierile mele, mi-au plăcut cel mai mult mostrele de vin alb «Chardonnay». Probabil, pentru că sînt din nodrul Moldovei unde se cultivă mai mult struguri de soiuri albe. Am pus nota maximă și pentru buchet, și pentru gust, și pentru aromă, mostrei nr.1, sub care era un «Chardonnay» proaspăt, produs la «Romanești» S.A. În mostrele roșii «Merlot» mi-a fost mai

greu să mă descurc – erau multe. Mi se pare că pentru consumatori este prea mult să propui la degustare peste 20 de mostre de vin. 10-14 mostre, în opinia mea, ar fi pe deplin suficient.

Recunosc, că mie personal mi-a fost plăcut că între producătorii de vinuri degustate erau clienții ai BC MoldovaAgroindbank S.A. Noi îi cunoaștem bine și îi respectăm, le prețuim munca și, mai ales, rezultatele pe care companiile vinicole le-au înregistrat în ultimii ani. De remarcat faptul că la unii dintre ei au apărut vii proprii. După calitate și soiuri, acestea nu se deosebesc cu nimic de viile din țările Europei Occidentale. Noi sperăm că succesele unor asemenea companii vor face ca dezvoltarea ramurii de bază a economiei moldovenești – viticultura și vinificația – să fie durabilă și dinamică.

Mihail OGORODNICOV: *Experiența mea de cunoaștere a vinurilor (pasiunea – microvinificație) a început de la o întâmplare. În anii 1994-95, la Moscova a venit un american de la Banca Mondială, care la hotel a făcut cunoștință cu un vinificator francez, care colabora cu „Vitis-Hîncești”. Francezul i-a povestit americanului că în raionul Hîncești, pe pantele sudice, în unii ani crește un «Chardonnay» mai bun decît cel francez. Colegul american mi-a povestit despre aceasta, determinîndu-mă să cumpăr o sticlă de «Chardonnay». Pînă atunci, nu am băut vin de fabrică, pentru că are anhidridă. De atunci însă am început*

să mă familiarizez cu vinurile produse prin metoda industrială și am încercat să mă lămuresc cu ele.

Atunci, totul era foarte simplu. Dacă luam «Cabernet», «Merlot» sau «Chardonnay», chiar și un începător ar fi deosebit vinul de Comrat de cel de Hîncești sau Cricova. Mostrele pe care noi le-am degustat azi sînt foarte echilibrate și de o calitate destul de înaltă. Dvs. le-ați caracterizat atît de nobil, iar eu, cu sufletul meu naiv, aveam impresia că undeva ieșea ușor în evidență acetona, undeva un pic cauciucul, un pic – butoiul. Dar aprecierile mele cele mai bune au coincis cu aprecierile lui Constantin Olaru. Mi se pare că vinificatorilor le-a jucat festa euforia apărută din cauza avantajelor vinului nostru în raport cu altele. Lor li se părea că astfel va fi mult timp și au pornit în goană după creșterea exporturilor. Așa că aș dori să-i avertizez împotriva euforiei care începe să apară acum în legătură cu faptul că vinificația este ramura cea mai necesară. Cu toate acestea, chiar dacă au apărut produse calitative, incontestabil, Dvs. nu ați adoptat o poziție activă, apărîndu-vă la bancă în perioada crizei. Cel mai important este să se ajungă de la mostrele bune la producția masivă de vin de calitate pe care noi am gustat-o azi.

Douglass GRIFFITH: *Atunci cînd spun că în Moldova se produc vinuri excelente, oaspeții deseori nu mă cred. Vinurile prezentate la degustare confirmă calitatea foarte bună a produselor moldovenești.*

Eu am apreciat «Chardonnay» la fel de înalt ca și Constantin Sîrghi. Dar îmi plac mai mult vinurile roșii. «Chardonnay» moldovenesc diferă de cel american. În SUA se atestă tendința de a folosi mai mult stejarul la producerea acestor vinuri. Și culoarea este mai mult galbenă, decât verzuie. Dar în afara de faptul cum să producă vinuri bune, fiecare vinificator trebuie să se gîndească cum vinurile lui vor fi apreciate la exportul către alte țări. Moldova este interesantă prin vinurile „Rară-neagră” și „Feteasca”, precum și prin cele cupajate, care se pot produce doar în Moldova. O doleanță la adresa vinificatorilor: să producă ceea ce sugerează piața, și nu anumite structuri.

Anatoli DEHTEARCIUC: *Eu sînt născut în Ucraina, de aceea am început să mă obișnuiesc cu vinurile mult mai tîrziu. Chiar dacă nu mă descurc încă prea bine în consumul vinului, el îmi place foarte mult. Dintre «Chardonnay» am evidențiat mostrele cu nr.1 și nr.11. Dintre «Merlot» am dat aprecierea cea*

mai înaltă vinului nr.9, l-am recunoscut – este vinul companiei “Ampelos”. Pe lîngă acesta, am menționat nr.8 și nr.10 („Basarabia vin Invest”).

După ce discuțiile s-au încheiat, două întreprinderi au oferit o surpriză plăcută: mostre în afara concursului – vinul roz sec «Merlot» de la “DK-Intertrade” (primul vin roz din acest soi, care a cucerit deja multe medalii în Europa) și de la “Lion Gri” – vinul de desert “Nectar” din Game-freo (soiul aproape că a dispărut în republică, dar producătorul restabilește plantațiile). Ambele vinuri sînt, pur și simplu, minunate. Pentru ca participarea la degustare să rămînă în memorie pe mult timp, tututor le-au fost înmîinate diplome speciale de participant la degustarea “In vino veritas”. ■

CONCURSUL DE DEGUSTARE AL EXPERTILOR ȘI VINIFICATORILOR PROFESIONIȘTI

NR. probei	Denumirea vinului	Nota pentru culoare	Nota pentru aromă	Nota pentru gust	Totalul de puncte
		(Cel mult 5 puncte)	(Cel mult 10 puncte)	(Cel mult 20 de puncte)	
I B	«Chardonnay»				
11	Sălcuța 2005	39,5	75	150	264,5
1	Romanești 2007	38,9	74	145	257,9
4	DC Intertrade 2006	36,5	71,5	149	257
3	Acorex 2006	37,5	70	148	255,5
7	Cricova 2005	38	69,5	146	253,5
8	Vartely 2006	35,5	64,5	143,5	243,5
10	Dionisos Mereni 2006	35,5	63	142,5	241
5	Lion Gri 2006	35,5	66,5	134,5	236,5
9	Taraclia 2005	38,5	61	136	235,5
2	Bostovan 2006	35,5	64	135,5	235
6	Vismos 2003	35,5	56	130,5	222
II K	«Merlot»				
4	Romanești 2005	40	74	151,5	265,5
2	Acorex 2006	38	76	150	264
8	Lion Gri 2006	38	73,5	149,5	261
11	Acorex 2007	36	70,5	148,5	255
12	Dionisos Mereni 2006	36,5	70	146	252,5
5	Vartely 2006	36,5	67	147	250,5
6	DK Intertrade 2005	36	70	143	249
7	Sălcuța 2007	37,5	66	139,5	243
3	Vismos 2003	36,5	65	140	241,5
10	Taraclia 2002	36	64	140	240
1	Basarabia Lwin 2004	36,5	61	141	238,5

CONCURSUL DE DEGUSTARE AL CONSUMATORILOR DE VINURI MOLDOVENEȘTI

NR. probei	Denumirea vinului	Nota pentru culoare	Nota pentru aromă	Nota pentru gust	Totalul de puncte
		(Cel mult 5 puncte)	(Cel mult 10 puncte)	(Cel mult 20 de puncte)	
I B	«Chardonnay»				
11	Sălcuța 2005	47,5	88	191	326,5
1	Romanești 2007	46	92	187	325
4	Acorex 2006	49,5	82,5	172,5	304,5
3	DC Intertrade 2006	45	82	175	302
7	Dionisos Mereni 2006	44	82	175	301
8	Cricova 2005	42,5	74	174	290,5
10	Taraclia 2005	44	77	169	290
5	Bostovan 2006	42	79,5	168,5	290
9	Vismos 2003	45	78	165	288
2	Lion Gri 2006	42	77	167	286
6	Vartely 2006	37,5	76	171	284,5
II K	«Merlot»				
4	Lion Gri 2006	49	92	185	326
2	Dionisos Mereni 2006	51	91	175	317
8	Romanești 2005	49	88	175	312
11	Vismos 2003	48	84	179	311
12	Taraclia 2002	50	81	178	309
5	Vartely 2006	47	85	175	307
6	Acorex 2006	47	86	174	307
7	DK Intertrade 2005	47	83	177	307
3	Acorex 2007	48	84	173	305
10	Basarabia Lwin 2004	48	77	176	301
1	Sălcuța 2007	44	75	154	273

EXPERTI-DEGUSTĂTORI LICENȚIAȚI ÎN VINIFICAȚIE

Boris GAINA -
academician

Constantin OLARU -
directorul general al
ÎM "Vismos"

Neli SONIC -
vicepreședintele
companiei "Lion Gri"

Dora GOGAN
- directorul fabricii
"Aurvin" a companiei
"DK-Intertrade"

Constantin SÎRGHI -
directorul general al
"Romanești" SA

Vitalie PRONOZA -
vice-director de producție
la „Acorex Wine
Holding” S.A.

Nadejda MARDARI
- șefă de producție la
compania "Lion Gri"

Aleksandr LUKIANOV
- directorul companiei
"Ampelus"

Constantin STRATAN
- rvinificator-șef la
"Dionysos-Mereni" S.A.

PARTICIPANȚII LA EDIȚIA A DOUA A DEGUSTĂRII DE VINURI MOLDOVENEȘTI PENTRU CONSUMATORI

Natalia VRABIE
- președintele BC
MoldovaAgroindbank S.A.

Serghei CEBOTARI -
vicepreședintele BC
MoldovaAgroindbank S.A.

Nicolae DORIN -
prim-vicepreședintele
Consiliului de
Administrație al BC
Mobiasbanca S.A.

Mihail
OGORODNICOV
-vicepreședintele
Consiliului BC
Energbank S.A.

Douglass GRIFFITH -
directorul proiectului
USAID/CEED

Anatoli DEHTEARCIUC
- directorul general al
companiei „Avantaj-AV"

Olga DEMCENCO -
traducător

Sergiu CHIRCĂ -
director financiar al
companiei "Gedeon
Richter-Moldova"

Anghelina TARAN -
reporter al ziarului
"Ekonomiceskoe
obozrenie - Logos-Press"

Mariana TABUNCIC
- reporter special
al Agenției de Presă
"INFOTAG"

Serghei RUSSOV
- directorul companiei
financiare Credit-Profit

In vino veritas

Testul vinului experimental "ETCETERA"

În afara degustării, consumatorii, experții și vinificatorii au evaluat vinul experimental „Etcetera”, pe care l-a prezentat tînăra companie „Ampelos”. El este produs din struguri de pe plantația proprie, care a fost procesat și îmbuteliat ulterior în trei mii de sticle la fabrica „Chateau Vartely”. Conducătorul companiei, Aleksandr Lukianov, i-a comunicat reporterului „Profit” că vinul „Etcetera” este preparat potrivit tehnologiei obișnuite, respectînd toate regulile de producere a vinului. «Tot secretul constă

în coacerea fiziologică a strugurilor, al cărui moment este important să nu fie scăpat și să fie procesat vinul la timp”, a spus el.

Experții și vinificatorii profesioniști au atribuit vinului „Etcetera” de la compania „Ampelos” nota maximă, de 268,5 puncte. Numărul total al punctelor degustătorilor-consumatori a fost de 328. Aceasta este o ieșire în lume foarte bună. Nu ne rămîne decît să le urăm companiilor ca producția industrială de loturi mari de vin „Etcetera” să fie de o calitate la fel de bună.